

POROČILO O DOSEDANJIH AKTIVNOSTIH OBČINE V ZVEZI Z GRADNJO DOMA ZA STAREJŠE

SPLOŠNO

Krovni zakon, ki določa naloge občine na področju socialnega varstva je Zakon o lokalni samoupravi. Občina za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev med drugim tudi pospešuje službe socialnega varstva, skrbi za socialno ogrožene, invalide in ostarele. Podrobnejše naloge na področju socialnega varstva opredeljuje Zakon o socialnem varstvu.

Država zagotavlja in razvija delovanje socialno varstvenih zavodov, državni zbor pa sprejme socialno varstveni program, v katerem določi strategijo razvoja socialnega varstva, opredeli prednostna razvojna področja socialnega varstva, opredeli specifične potrebe in možnosti posameznih območij in določi mrežo javne službe, ki jo zagotavlja država.

Temeljni cilj politike socialnega varstva je posamezniku in njegovi družini v primerih, ko si osnovne socialne varnosti ne more zagotoviti sam, zagotoviti strokovno pomoč in nujne materialne vire za dostojno življenje in omogočanje človeškega dostojanstva.

Država si je v Nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2006-2010 zadala cilj 5 odstotno vključitev starejših nad 65 let v institucionalno varstvo. Mrežo domov za starejše bi širila tako z javnimi kot zasebnimi sredstvi (javno zasebno partnerstvo).

Med javno socialne varstvene zavode spadajo tudi domovi za starejše, posebni zavodi za odrasle, varstveno delovni centri, socialno varstveni zavodi za usposabljanje otrok in mladostnikov z zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju.

Drugi socialno varstveni zavodi pa tudi materinski domovi, stanovanjske skupine in druge oblike organizacij. Organizirajo se pod pogoji, ki jih določa Zakon o socialnem varstvu.

Socialno varstvena dejavnost se financira iz državnega in občinskega proračuna. Sredstva pa se zagotavljajo tudi s plačili storitev, prispevki dobrodelnih organizacij in organizacij za samopomoč ter invalidskih organizacij ter s prispevki donatorjev in drugih virov (97. člen ZSV).

99. člena Zakona o socialnem varstvu določa, da se z proračuna občine financirajo tudi naslednje socialno varstvene dejavnosti:

- pravice družinskega pomočnika,
- pomoč družini na domu,
- stroški storitev v zavodih za odrasle, kadar je upravičenec delno ali v celoti oproščen plačila,
- razvojni in dopolnilni programi, pomembni za občino in sodelovanje z nevladnimi organizacijami.

Vlada Republike Slovenije predpiše merila, po katerih se za upravičence in druge zavezance delno ali v celoti določajo oprostitev pri plačilu storitev. O delni ali celotni oprostitvi plačil socialno varstven storitve določi center za socialno delo v skladu z merili, ki jih predpiše vlada Republike Slovenije.

Zakon o socialnem varstvu tudi določa, da se uporabniku storitve, ki uveljavlja oprostitev plačila storitve institucionalnega varstva in je lastnik nepremičnine, z odločbo o oprostitvi plačila prepove odtujiti in obremeniti nepremičnino, katere lastnik je v korist občine, ki zanj financira institucionalno varstvo.

Starejšim naj bi omogočili oziroma zagotovili take pogoje, da bi čim dlje ostajali v okolju, v katerem so preživeli večino svojega življenja in jim poleg socialnih in zdravstvenih storitev nuditi tudi druge storitve, servise in dejavnosti, ki bi zagotovile aktivno, polno in kakovostno življenje starejših.

Storitve, ki so namenjene starejšim:

Center za pomoč na domu – storitve na daljavo:

Se izvajajo s pomočjo telekomunikacijske tehnologije. Dejavnosti, ki jih izvajajo centri za pomoč na domu – storitev na daljavo omogočajo starejšim daljše in samostojnejše bivanje v domačem okolju, prispevajo k večji kakovosti življenja, s telekomunikacijskimi sredstvi pa se omogoča dostop do nekaterih socialnih in drugih servisov ne glede na oddaljenost.

Pomoč na domu

Predstavlja socialno varstveno storitev v okviru javne službe, ki jo zagotavlja občina. Ta oblika pomoči je nam dobro znana, saj jo v občini zagotavljamo že več let, dobro pa je sprejeta tudi med uporabniki, saj število le teh počasi, vendar vztrajno narašča.

Institucionalno varstvo za starejše

- dnevni centri

To je oblika varstva, v katero se vključujejo starejše osebe, ki potrebujejo nadzor, varovanje in pomoč. Ti ljudje še ne potrebujejo celodnevno varstvo, zato so lahko doma pri sorodnikih. Je pa ta dejavnost pomoč sorodnikom, da v času njihove odsotnosti poskrbijo za starejše oz. nudijo pomoč pri oskrbi družinam in jih na ta način razbremenjujejo. Za to obliko institucionalnega varstva je značilno, da uporabniki dnevno prihajajo v prostore, kjer jim je zagotovljena socialna oskrba in nega ter zdravstveno varstvo glede na njegovo stanje in potrebe. Ta dejavnost se praviloma izvaja v instituciji – domu za starejše občane. Sredstva za izvajanje te dejavnosti prispevajo uporabniki in občine.

- varovana stanovanja

so stanovanja, ki so lokacijsko in funkcionalno prilagojena potrebam starejših in invalidnih oseb. To so stanovanja, ki kljub možnosti stalne pomoči in oskrbe ohranjajo prednosti bivanja v lastnem domu. Ljudje, ki so nastanjeni v tem stanovanju potrebujejo pomoč druge osebe, vendar ne do take mere, da bi jih bilo potrebno nastaniti v domu. Ponavadi so ta stanovanja locirana v bližini doma za starejše občane in imajo z njimi sklenjeno pogodbo o izvajanju socialne oskrbe. Stanovanja se lahko kupi ali najame. Oskrbo plačujejo uporabniki ali njihov svojci. Gradnja varovanih stanovanj se lahko financira tudi iz sredstev občinskih stanovanjskih skladov.

- domovi za starejše

So namenjeni predvsem starejšim, ki so se zaradi zdravstvenega stanja ali starosti odločili za bivanje v domu. Oskrba v domu obsega socialno in osnovno oskrbo in zdravstveno varstvo. Varstvo v domovih je organizirano in se izvaja tako, da zagotavlja uporabniku čim večjo zasebnost, samostojnost, neodvisnost in avtonomnost glede na njegove psihofizične sposobnosti.

Oskrbnino v domovih plačujejo uporabniki sami ali njihovi zavezanci, lahko pa delno ali v celoti občine pod pogoji, ki jih določajo predpisi. To je najstarejša oblika institucionalnega varstva. V zadnjem času se je pokritost potreb bistveno izboljšala, prav tako tudi regionalna porazdeljenost kapacitet.

Izvaja se tudi druge oblike programov medgeneracijskih in drugih skupin za samopomoč starejšim. Sredstva za izvajanje teh programov se zagotavljajo tudi iz občinskega proračuna. Izvajanje teh programov pa temelji v veliki meri na prostovoljnem delu.

Zakon o socialnem varstvu uvaja pravico do izbire družinskega pomočnika. To je oseba, ki invalidni osebi nudi pomoč, ki jo potrebuje. Odločbo izda center za socialno delo.

Uporabljena literatura:

Zakon o socialnem varstvu (ZVS-UPB 2,Uradni list RS, št.3/2007 in spremembe

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2006-2010 (Uradni list RS št. 39/06)

Strategija varstva starejših do leta 2010 (MDDS, september 2006)

DOSEDANJE AKTIVNOSTI OBČINE

Občinski svet Občine Kanal ob Soči je že leta 1997 sprejel Program razvoja in prioriteto nalog na področju socialnega varstva v Občini Kanal ob Soči, v katerem je bilo navedeno tudi, da se začne z idejno študijo za izgradnjo doma za starejše.

Povpraševanje po domskem varstvu je bilo takrat večje, ker je bilo prostih mest v domovih malo, čakalne dobe so bile daljše in takrat se še ni izvajala pomoč na domu. Naši občani so bili nameščeni v domovih upokojencev v različnih krajih po državi tudi v Mariboru in Ilirski Bistrici, večina pa jih je bila, tako kot še danes, nameščena v Domu upokojencev v Novi Gorici in Domu upokojencev Gradišče nad Prvačino. Pred pripravo programa je bila izvedena anketa iz katere je bilo ugotovljeno, da je želja po izgradnji doma za starejše med občani velika.

Občina je pristopila k reševanju tega problema leta 1998. V proračunu so bila zagotovljena določena sredstva za začetek priprave dokumentacije. Odprle so se tri možne lokacije in izdelane idejne zasnove, vendar končne odločitve ni bilo, med drugim tudi zaradi finančnih sredstev, saj po takratnih podatkih Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, je bilo to območje dobro pokrito s številom mest v domu upokojencev, kljub temu, da so bile čakalne dobe za sprejem v dom od pol do enega leta, v Novi Gorici celo dve leti (odvisne od tega ali je šlo za žensko prosilko ali za moškega prosilca, pa tudi od vrste nege oziroma pomoči, ki so jo prosilci potrebovali).

Za primerjavo:

V aprilu 2006 smo na oba doma, kjer biva največ naših občanov naslovili prošnjo za posredovanje podatkov o tem, koliko naših občanov je trenutno nastanjeno v domu, koliko jih čaka na sprejem in kolikšna je čakalna doba. Podatki, ki smo jih prejeli so bili naslednji:

	DU Nova Gorica	DU Gradišče nad Prvačino
Število nastanjenih občanov	39	19
Število čakajočih	44	11
Čakalna doba	Od 12 -36 mesecev	6 mesecev

Občina Kanal ob Soči je na poziv Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve z dne 19.4.2004 za prijavo namere za izgradnjo doma za starejše (priloga 1) intenzivno pristopila k pripravi dokumentacije za prijavo namere.

Izdelana je bila programska osnova reševanja varstva starejših občanov, v kateri so bili obdelani in izdelani vsi pomembni podatki (ocena investicije, izračun potreb po kadru za cca 60 oskrbovancev na podlagi normativov v DU Nova Gorica, od lastnika objekta pridobljena okvirna vrednost objekta, okvirna cena vložka občine in dinamika poteka investicije)

Leta 2002 je bila izdelana primerjalna analiza lokacij (izdelovalec Kosta Jurkas) iz katere izhaja, da je najugodnejša lokacija v Kanalu na območju severno od osnovne šole, kot druga najugodnejša lokacija pa obstoječa zgradba samskega doma v Desklah.

Občinski svet občine Kanal ob Soči je na svoji 13. redni seji dne 10.6.2004 sprejel sklep, ki določa, da je občina pripravljena sodelovati in sofinancirati gradnjo doma za starejše v skladu z zahtevami ministrstva (zagotovitev zemljišča, komunalna ureditev zemljišča in zagotovite dela sredstev) ter, da je nameravana gradnja doma in določena sredstva vključila v načrt razvojnih programov za obdobje 2004-2007 (priloga 2).

Občina Kanal ob Soči je na poziv ministrstva v roku dne 29.6.2004 v poslala prijavo namere za izgradnjo doma za starejše.

Konec oktobra 2004 je občina prejela dopis ministrstva in poročilo strokovne komisije za pripravo predloga vrstnega reda novogradenj domov za starejše osebe za obdobje od 2006 do 2010 (priloga 3).

Ta zadeva se od te točke naprej ni premaknila.

V letu 2007 je bila imenovana Komisija za pripravo gradnje doma za starejše občane, ki je na prvem sestanku sprejela določene zaključke:

- projektant pripravi izračun za kapaciteto 60, 94 in 120 (140) stanovalcev
- priprava starostne strukture občanov, vključenost občanov v obstoječe socialno varstvene zavode in število čakajočih za sprejem
- možnost drugih investitorjev
- za pridobitev zemljišč je zadolžen župan občine;

Izdelana je bila idejna študija lokacije v Kanalu in pričela so se pogajanja za pridobitev zemljišč v Kanalu. Občinski svet je na svoji seji dne 18.12.2008 sprejel Sklep o nakupu zemljišč (priloga 4) .

Pred pripravo tega poročila smo zaprosili tako Dom za upokojence Nova Gorica, kot tudi Dom za upokojence Gradišče, da nam posredujejo podatek o trenutnih čakalnih dobah za sprejem v dom.

Iz Nove Gorice so nam sporočili, da je za stanovanjski oddelek čakalna doba od 3-6 mesecev, za negovalni pa 6 mesecev, vendar je čas čakanja odvisen od več faktorjev (števila prošenj, prostih mest, koliko čakajočih se odloči in mesto resnično sprejme...), se je pa čakalna doba zelo skrajšala. Da bi ljudje dobili mesto v trenutku, ko ga potrebujejo, bi morali domovi redno razpolagati z nekaj prostimi mesti, kar pa iz ekonomskega vidika za domove ni ugodno.

Iz Doma upokojencev Gradišče pa so sporočili, da trenutno za ženske ni čakalne dobe, za moške tudi ni, razen za negovalni oddelek za moške, kjer imajo trenutno nekaj prošenj.

Prav tako smo na Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve naslovili dopis s prošnjo, da nam sporočijo, kakšna je trenutna pokritost potreb domskega varstva na našem območju in kakšne so možnosti sofinanciranja tega projekta s strani države in pridobitvijo koncesije. Odgovor ministrstva je bil, da je indeks potreb po pokritosti na našem območju 111 in trenutno ni potreb po dodatnih kapacitetah (priloga 5).

Glede na navedeno in glede na podatek o obstoječem stanju in predvidenem številu starejših občanov v občini Kanal ob Soči (priloga 6) predlagam občinskemu svetu, da sprejme smernice v zvezi z nadaljevanjem projekta izgradnje doma upokojencev.

Kanal, 13.5.2011

Župan
Andrej Maffi

